

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

פרשת שופטים – דבר תורה מאת: יהודית כהנא

פרשת שופטים – פרק ט"ז – פסוק יח' ← כה'

פרשת שופטים באה לאחר פרשת ראה שמסתיימת בהוראות כיצד לנהוג בחג הפסח, בחג השבועות ובחג הסוכות.

הפרשה פותחת בפסוק: "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוהיך נותן לך, ושפטו את העם משפט צדק". מכאן שהרשות השיפוטית אינה יכולה להתקיים על השופט בלבד אלא היא זקוקה לשופטים ולשוטרים גם יחד. ועליהם מוטל לכפות את פסק השופטים. והרי חלק מהאסורים ומהאזהרות לעם: **לא תטה משפט ולא תקח שוחד**. כי השוחד יעוור עיני חכמים **ויסלף דברי צדיקים**. **צדק צדק** תרדוף למען תחיה. ועוד אמירות קשות כגון: **יש לסקול** גבר או אשה שזנו אחרי אלוהים אחרים ועל פי 2 עדים יקום הדבר, ואותו דין לאיש אשר לא ישמע בקולו של הכהן המשרת את ה' ובאם ירצה העם להמליך מלך יהיה זה רק לפי בחירת ה'. וגם כיצד ינהג המלך בנושא של נשים זהב וסוסים, ואמור יהיה להיות צמוד לתורה ולהוראותיה. וכן דובר על הכוהנים והלוויים וכל שבט לוי שלא תהיה להם נחלה בקרב אחיו. והם יקבלו חלקים מהזבחים ומראשית הדגן והתירוש והגז. ובהמשך – אסור על קוסמים וידעונים כמנהגי העמים – כי תועבה היא. ואם נביא מקרבך ומאחריך כמוני יקים לך ה' ואליו תשמעון. ובהמשך קביעת שערי מקלט לקליטת אנשים שרצחו בשגגה, ומצאו מקלט מפני גאולת-דם.

ודובר על הכנות למלחמה, והכהן הגדול יגש וידבר לפני העם ויעודד אותם שלא יחפזו-כי ה' ילך עמם ויושיעם.

וצווי – על אדם שארש אשה ולא לקחה לביתו בנישואין – ישוב - לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה. ובענין המלחמות – באם תקרה לעיר להלחם עליה וקראת אליה – לשלום. והיה שלום תענך ופתחה לך והיה כל העם הנמצא בה יהיו לך שומה ועבדיך ואם לא – צרת עליה והכית כל זכר שחרב. ואת הנשים והטף והבהמה יהיו לך לשלל. וכל הערים שמסביבך ה' נותן לך לנחלה ולא תחיה כל נשמה הכונה היא – לחוי וליבוסי ולפריזי. ודין העצים שבערים הנכבשות, "כי האדם עץ השדה" עצי-הפרי תאכל ממנו ועצים אחרים תשחית ותשתמש למצור על העיר. ועגלה ערופה?

מפרק כא' – פסוק י ← כא'

פרשת כי תצא

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

פרשה זו נאמרה במסגרת דברי משה האחרונים ועל סף מותו – לאחר 40 שנה שבהן כלה דור המדבר. פרשה זו המשופעת ביותר במנין המצוות ומתוך תרי"ג- 613 המצוות מצויות בסדרה זו 74, צווים ואיסורים המתייחסים לחיי הפרט ולחברה. ומתחילה בפסוק: "כי תצא למלחמה על אויבך ונתונו ה' אלוהיך בידך, וישבית שביו! ואחר פרוט ההתנהגויות שלו בעבר כלפי האשה: שנלקחה בשבי – באם יחשוק בה! כגון: עליה לגלח ראשה ולהחליף

בגדי שביה ותת לה ירח ומים להתאבל על הוריה ורק אח"כ לקחתה לאשה. גורל הבן הבכור – מהאשה השנואה שיך בלי ירושה פי שנים מבן האשה האהובה, בגלל היותו בן בכור. דינו של בן סורר ומורה להרגם באבנים. והגמרא אומרת: שיהא גם זולל וסובא ובסופו של אדם זה שהוא משבטים את הבריות. וגם כל חוטא אחר שיוצא להורג ייקבר בו דיוק ולא תלין את נבלתו.

בנושא של השבת אבידה: באם תפגוש בשור אחיך שאבד תדאג לאוספו ולהחזירו. וכן אם תמצא את שמלתו וכל אבדת אחיך לא תוכל להתגלח. לא ילבש גבר בגדי נשים כי תועבת ה' הוא.

ומצוות פעולה חינוכית ואם יקראו קן ציפור לפניך בדרך בכף עץ או על הארץ והאם הרובצת על האפרוחים לא תקח את האם על הבנים. אלא תשלח אותה ואת הבנים תקח, ועוד צווים אחרים כמו: איך לבנות בית חדש ללא מעקה לגג – כדי למנוע אפשרות נפילה. **אין** לחרוש בשור וחרמור, יחדיו ולפי- אבן עזרא "כי אין כוח החמור כזה השורי". ורשי אומר: הוא הדין לכל 2 המינים שבעולם להנהיגם יחד קשורים לא תלבש – מנר ופשתן יחדיו. שנ"ק שעטנז – עירוב. וגדילים תעשה לך על ארבע כנפות כפותיך אשר תכסה בה (מצוות ציצית).

ובהתנהגות במקרה של איש שלקח אשה ושנאה והעליל עליה שאינה בתולה – והוציאו הורי הנערה את בתוליה ופרשו את השמלה לפני זקני העיר וענשו את האיש במאה כסף לתת לאבי הנערה ולו תהיה לאשה ולא יוכל לשלחה. ואם אמת הדבר והיא לא בתולה יסקלוה וכן אותו דין קשה באיש ששכח עם אשה בעולת בעל ימותו שניהם ואותו דין עם בתולה מאורשת וימצאה איש ושכח עמה שניהם יסקלו בשער העיר – כי היא לא זעקה לעזרה, וכי הוא עינה אותה. וכן באם אנס האיש בתולה ישלם לאבי הנערה וישאנה לאשה.

ועוד צווים **לא יקח** איש את אשת אביו **ולא יגלה** כנף אביו (כמו שלאחר שנים קרה המקרה של חם ונוח אביו ושל בנותיו של לוט). לא יבוא ממזר בקהל ה' וגם בדור עשירי כי לא קדמו אתכם בלחם ומים בדרך צאתכם ממצרים. **ולא תדרוש** שלומם וטובתם כף מיך עד עולם. ומענין הדבר שאלוהים צווה **לא לתעב את האדומי כי אחיך הוא** ואת המצרי – כי גר היית בארצו. **והבנים** שיוולדו להם דור III יבואו בקהל ה' – ולפי הרמב"ן: "ויכלו לעשות זאת רק באם יתגיירו". **אין להסגיר עבד הבורח מאדונו** ולפי הרמב"ן: "שלא יחזור לאדונו עובד עכו"ם ויישאר בעמנו ללמוד לעבוד את ה'".

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

לא תהיה קדשה מבנות ישראל ולא יהיה קדש ולא תקח כסף נשך מאחיך אלא רק מהנוכרי. ועץ הנדריק תיזור נדר לה - לו תאחר לשלמו, מוצא שפתיך תשמור. כי תבוא בכרם-רעך ואכלת ענבים כנפשך שבעך – מול כליך לא תתן.

כי תצא

כי יקח איש אישה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו – יתן לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו. והיתה לאיש אחר וימות לא יוכל בעלה ה' I לקחתה כי הוטמעה. כי יקח איש אשה חדשה לא יצא לצבא שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקחה לפי איבן עזרא "שלא יהיה עליו עול מלכותי ועוד צווי להשמע להוראות הכוהנים בטפול בצרעת.

לא תעשוק שכיר עני אביון וגר אשר בשעריך ובהמשך, לא יומתו אבות על בנים ובנים על אבות כי אשר בחטאו ימות.

לקראת סוף הפרשה מדובר על השארת עומר בשדה לגר וליתום ולא למנה ומיכוש הזיתים והכרמים. ולא תחסום שור בדישו – כלומר במלאכתו. ומדובר גם על דיני החליצה והייבום כלפי אשה שנתאלמה מבעלה, והם ללא ילדים. ובסיום: זכור את אשר עשה לך עמלק.

פרק כ' ← פרשת כי תבוא

היא סדרת הברכה הגדולה והתוכחה הקשה. ופותחת במצוות בכורים ומעשר, עם תפילת וצווי מעשר ויש בה גם הברית הגדולה על קבלת התורה. היא גם סדרת הברכות והקללות האזהרות והאימים היעודיים וזה נושא שחוזר בפרשה פעמיים. האחת בצורת ארוע לשעתו ולמקומו עץ הר-הגריזים והר-עובל שנקבע לאחר כניסת ישראל לארץ. ולאחר מכן פעם נוספת ובאריכות רבה בצורתה הנקראת פרשת התוכה ובה סדרת ברכות לעם ישראל ללא הגדרת מקום וזמן ולאחריה פרשת התראה חמורה עד כדי אכזריות המשתרעת לארוך 55 פסוקים – שאין אחריהם הבטחה מפורשת לגאולה אלא רק הצו – לחזור בתשובה. לדוגמא: מצוה להביא בכורים בטנא במקום אשר יבחר ה' לשכן את שמו, ולמסור לכהן ולאמר: ארמי עובד אבי וכל הסיפור של יציאת מצרים, וההגעה לארץ זבת חלב ודבש.

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

ולהכריז ועתה הבאתי ראשית פרי האדמה והשתחויתי..... ובהמשך הוראות של המעשר. לתת לאלמנה לגר וליתום כמו כן צור משה את לעם שביום כניסתו לארץ יקים אבנים גדולות ושלמות וסייד אותן בסיד – ויכתוב עליהן את כל דברי התורה – בהר עובל ולהקים מזבח ולהעלות עולות ושלמים ולזבוח ולאכול שם ולשמוח לפני ה' ומשה חלק את העם 2 : 6- שבטים שיעמדו על הר גריזים לברכם ו-6 להר עיבל. ועל הקללה: כמו ארור יהיה האיש אשר יעשה פסל ומסכה. לפי רש"י והכוהנים וארון הברית יעמדו למטה באמצע ומבצעים את הברכה והקללה. בין הקללות הקשות והאכזריות. והיה אם לא תשמע בקול ה' אלוהיך ואכלת פרי בטנך בשר בניך ובנותיך אשר נתן לך ה' אלוהיך במצור ובמצוק אשר יציק לך אויביך וכן הלאה ורש"י אומר שהכונה של במצור ובמצוק – מחמת שהיו צריני על העיר והיה שם מצוק ורעבון. ולעומת זה: באם תשמע בקול ה' – ובאו עליך כל הברכות האלה והשיאך וברכות למכביר. ומשה מסיים בספרו על הנפלאות שה' עשה כשהוציאם ממצרים וכל האותות והמופתים שהראה והדאגה לעם במדבר במשך 40 שנה.

פרק כ"ט ט ← 8 פרשת ניצבים

מן הקצרות שבסדרות ויש בה 40 פסוקים בלבד. יחד עם זה היא מן הנשגבות והמופלאות שבתורה, בגלל הדברים הגדולים והנעלים ביותר המצויים בה. הסדרה כוללת את דברי משה האחרונים לעם ישראל ומחציתה הראשונה כוללת את האלה – הברית שנכרתה לדורות בין ישראל לה', עם האזהרה מפני הפורענות הצפויה לציבור וליחיד במקרה של הפרת הברית, הגוררת אחריה חורבן וגלות ואחרי דיברי הברית – נושא החזרה בתשובה והתקון שעשויים להביא לגאולה – ועם ישראל יחזור לאלוהים. ובסיום פרשת ניצבים הדברים העמוקים של בחירה בין חיים למוות, בין טוב לרע עם הצו הגדול ובחירת בחיים.

בנושא של התשובה – פרשת ניצבים נקראת תמיד בשבת שלפני ראש השנה וה"ימים הנוראים" ויש בזה יותר ממקרה משום היותה הסדרה הגדולה של התשובה בכל מובנים של המלה. ואנו, מוצאים בה את הפסוקים: והשבות אל לבבך בכף הגוים אשר פדוהך ה' אלוהים שמה, ויונתן בן עוזיאל מפרשו משמעו: אתם תחזרו לעבודת ה'.

פרק לא' א"ב פרשת וילך

פרשת פרידת משה מעם ישראל ומן העולם ודבריו האחרונים שנאמרו לדורו. ולאחר דברי הפרידה הנוגעים ללב – אין לנו אלא פרשת האזינו הגדולה. וילך – נקראת בצבור בבית כנסת בשבת לפני ראש השנה כשהיא צמודה ונקראת יחד עם ניצבים או בשבת בין ראש השנה – ליום כפורים כשהיא נפרדת – ומכאן – שהיא סמוכה לימים הנוראים או אף נכללת עמם. הסדרה בת 30 פסוקים בלבד. והנה הקצרה ביותר. 2 דברים אנו לומדים ממנה: 1. לגבי משה רבנו עצמו וה-2 לגבי דורות והדורות הבאים. לגבי משה רבנו – מיוצגת חולשת האדם לעומת המוות הנגזר על כל בני אנוש. ומשה

קהילת מבקשי דרך, ע"ר

ש"י עגנון 22 ירושלים 93589 קווי אוטובוס 22, 13, 24, 4

טל: 02-6792501 פקס: 02-6786207

דואר אלקטרוני: kehillah@bezeqint.net

אתר אינטרנט: www.mevakshei.org

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

שהוא אדון הנביאים ובחיר המין האנושי, האדם שדבר עם ה' פנים אל פנים – איננו נבדל במותו מכל שאר בני האדם והוא מת כאחד מהם: רבי תנחומא אומר: בקשר לפסוק שבתי וראיה תחת השמש "אתמול היה עולה לרקיע כנשר, - עכשיו הוא מבקש לעבור את הירדן – ואינו יכול, שנאמר: כי לא תעבור את הירדן הזה! והקדוש ברוך הוא אינו נוהג משוא פנים לצדיקים אלא אף מקפיד עליהם ביותר, - גם משה רבנו הענו מכל אדם נתבע לתת את הדין – על מוצא שפתו. וחשוב לדעת שמשה אשר עצב את הדור, לאחר שהוציאו ממצרים ולמדם תורה ומצוות – נפרד ונפטר מהעולם בתחושה של אכזבה ותסכול כבדים, כי – כל האותות והמופתים לא הביאו את העם לאמונה וגם לגבי העתיד, אין ערובה לכך. שנאמר: "הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנח אחרי אלוהי נכר אשר הוא בא שמה, בקרבו, ועזבני והפר את הברית אשר כרתי איתו.

ומשה צווה לכתוב את שירת האזינו וללמד את הכוהנים שילמדו את העם. למען תהיה השירה הזו לעד. ומשה ציווה את יהושוע: "חזק ואמץ כי – אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם ואנוכי אהיה עימך" וה' צווה למשה וליהושע להתייצב באוהל מועד כשעמוד ענן בפתח אוהל מועד.